

Maria H. Kamińska
Absolwentka Bibliotekoznawstwa i Informatyki
Uniwersytetu Łódzkiego

Kształcenie infobrokerów w Polsce

Pierwsi profesjonalni brokerzy informacji pojawili się w Stanach Zjednoczonych w latach 60. XX w. poprzez wyodrębnienie się grupy pracowników wśród bibliotekarzy zajmujących się wyszukiwaniem informacji biznesowej dla przedsiębiorców. Bibliotekarze ci postanowili zająć się wymienioną działalnością w sposób komercyjny. Tak zaczęły powstawać pierwsze firmy infobrokerskie.

Dwadzieścia lat później zawód ten zaczął być zauważalny także w Niemczech. Obecnie szacuje się, że istnieje tam około 200 firm infobrokerskich, a liczba osób zajmujących się tą profesją może dochodzić nawet do 5000. Co ciekawe, raczej rzadkością w tym zawodzie są kobiety. Zapotrzebowanie na infobrokerów stale rośnie i daje im uprzywilejowaną pozycję w niemieckich zakładach pracy. Nic dziwnego, gdyż dzięki nim organizacje oszczędzają pieniądze, a dodatkowo mogą mieć bieżący dostęp do ugruntowanej i najnowszej wiedzy dotyczącej nowych technologii, działań konkurencji, ponadto łatwiej im poszukiwać kooperantów. Duże zapotrzebowanie na brokerów informacji istnieje także w domach maklerskich, agencjach marketingowo-reklamowych, bankach, instytucjach budżetowych, agencjach rządowych.

Choć infobrokerstwo w Polsce jest jeszcze we wczesnej fazie rozwoju, to także i u nas znacznie ożywiło się zainteresowanie tą profesją. Obecnie funkcjonuje około 60 firm mających w nazwie słowa: infobroker, infobrokerstwo, infobrokering, broker informacji, lecz niejednokrotnie są one semantycznie dość odległe od podstawowego znaczenia pojęcia broker informacji.

Kim więc jest *broker informacji*? Najkrócej można powiedzieć, że jest to osoba, która za opłatą wyszukuje i udostępnia informacje. Jej zadaniem jest wyszukiwanie najistotniejszych informacji według ściśle określonego kryterium. Broker pomaga także w zdobywaniu i ocenie informacji, jednakże przede wszystkim jest pośrednikiem między zasobami informacji a ludźmi czy instytucjami, którzy jej potrzebują, oferując jednocześnie analizę i opracowanie wyszukiwanych informacji. Podstawowymi atutami brokera informacji są metody opracowania i stosowania strategii wyszukiwawczych, szeroka znajomość narzędzi wyszukiwawczych, a także trafność doboru źródeł informacji oraz umiejętność ich oceny.

Do niedawna w Polsce nie istniała żadna forma kształcenia infobrokerów, co jest zrozumiałe, skoro samo pojęcie tego zawodu było czystą abstrakcją. Od kilku lat sytuacja ulega zdecydowanej poprawie. Coraz więcej uczelni wyższych zauważa ewolucję w dziedzinie informacji, także naukowej, co stwarza niepowtarzalną okazję wykorzystania istniejącej niszy w dziedzinie szkolenia specjalistów. Naturalnym staje się fakt, że głównie takie kierunki, jak bibliotekoznawstwo i informacja naukowa mają merytoryczne podstawy do kreowania nowego zawodu. Tak przecież powstał infobroker na Zachodzie, o czym już wcześniej wspomniano. Studia te uczą, jak profesjonalnie wyszukiwać, oceniać, selekcjonować, przetwarzać, a także udostępniać informacje. Zapoznają studentów z różnymi źródłami informacji, począwszy od tradycyjnych, takich jak: bibliografie, katalogi, poprzez bazy danych na nośnikach elektronicznych, a kończąc na bazach informacji biznesowych, zamieszczanych w Internecie. Jednak w zawodzie tym ważna jest także specjalizacja i ogólne pojęcie o branży, w jakiej się chce poruszać. Dlatego też absolwenci np. medycyny mogą zostać infobrokerami pracującymi dla branży farmaceutycznej, a elektrycy bądź informatycy dla branży IT.

W zakresie edukacji bardzo dużą rolę odgrywają wspomniane stowarzyszenia brokerów informacji, które na swoich stronach udostępniają zasoby szkoleniowe, oferują zakup różnego typu wydawnictw, także seminariów organizowanych na całym świecie. Przykładem niech będzie AIP. Dla członków stowarzyszenia stworzono także tzw. *Mentor Program*, gdzie doświadczeni specjaliści bezpłatnie wspierają swoją wiedzą początkujących brokerów informacji.

Oprócz typowych studiów bibliotekoznawstwa powstają również nowe kierunki studiów licencjackich i podyplomowych oraz kursy zawodowe kształcące brokerów informacji, co świadczyłoby o rosnącym w Polsce zainteresowaniu tym zawodem i jego szansach na rozwój^[1].

Poniżej przedstawiono możliwości zdobycia odpowiedniego wykształcenia umożliwiającego podjęcie pracy w charakterze infobrokera (także systemowego) i dającego podstawy do założenia własnej firmy w

ramach działalności gospodarczej. Szkolenie infobrokerów w Polsce można podzielić na trzy główne formy:

1. Studia podyplomowe

a. Akademia Świętokrzyska w Kielcach uruchamia w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Dziennikarstwa dwusemestralne studia podyplomowe w 2008 r. *Broker informacji*(<http://www.pu.kielce.pl/ibib/>). Ze strony internetowej uczelni można dowiedzieć się m.in. o perspektywach czekających adeptów po ukończeniu nauki:

Studia mają wyposażyć absolwenta w wiedzę z zakresu:

- *znajomości źródeł informacji z różnych dziedzin wiedzy, m.in. z zakresu prawa, medycyny, biznesu, techniki;*
- *wyszukiwania informacji w tradycyjnych i elektronicznych źródłach informacji;*
- *umiejętności niezbędnych do założenia i prowadzenia własnej firmy infobrokerskiej;*
- *obsługi komputera obejmującej znajomość oprogramowania przydatnego w pracy infobrokera (programy narzędziowe, aplikacje bazodanowe, tworzenie serwisów WWW).*

Absolwent studiów podyplomowych będzie w stanie:

- *założyć własną firmę infobrokerską,*
- *podjąć współpracę z taką firmą,*
- *rozpocząć pracę w dowolnej instytucji, w której istnieją komórki zajmujące się gromadzeniem i przetwarzaniem informacji, np. w firmach informatycznych, prawniczych, farmaceutycznych, biotechnologicznych, zajmujących się monitorowaniem mediów, bibliotekach.*

b. Ateneum Szkoła Wyższa w Gdańsku: dwusemestralne Studium Podyplomowe *Infobrokerstwo - narzędzia i metody zarządzania wiedzą w nowoczesnej organizacji*. Rekrutacja na studia prowadzona jest w systemie ciągłym. Absolwenci otrzymują tytuł audytora infobrokera systemowego z uprawnieniami moderatora (http://www.ateneum.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=218&Itemid=205).

Jako cel studiów uczelnia podaje:

Program studiów kładzie zdecydowany nacisk na przygotowanie absolwenta do samodzielnego funkcjonowania w zróżnicowanych technologicznie i organizacyjnie środowiskach zawodowych. Realizacja programu przewiduje pracę w wirtualnych zespołach projektowych, infobrokerskie wsparcie liderów organizacji, infobrokerskie wsparcie procesów decyzyjnych, kreowanie zespołów projektowych w tradycyjnych strukturach organizacyjnych itd. Realizacja programu studiów opiera się na zespole praktyków dysponujących wieloletnim doświadczeniem w problematyce studiów oraz kadrze naukowej środowiska trójmiejskiego i warszawskiego.

c. Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna: w ofercie 2006 r. były studia menadżerskie trzysemestralne o nazwie *Broker informacji*, jednakże z braku zainteresowania kierunek zawieszono; w roku 2008 oferta ma być wznowiona (<http://www.gwsh.gda.pl/>).

d. Uniwersytet Jagielloński w Krakowie: od roku akademickiego 2007/2008 uruchomiono dwusemestralne studia podyplomowe *Informacji Naukowej: Broker informacji* (<http://www.inib.uj.edu.pl/>). Podano cel oraz prezentację programu studiów: (http://www.inib.uj.edu.pl/ogloszenia/2007/02_13/infobroker_program.pdf).

Studia te przeznaczone są dla osób posiadających tytuł zawodowy magistra, które chcą wykonywać zawód infobrokera (brokera informacji), tj. profesjonalnego pośrednika zajmującego się wyszukiwaniem, oceną, selekcją, przetwarzaniem, opracowaniem i przekazywaniem informacji - zgodnie z potrzebami klientów. Program studiów obejmuje przedmioty w obrębie bloków tematycznych, takich jak: Broker informacji w społeczeństwie wiedzy - specyfika zawodu, Klient - użytkownik informacji, Technologia informacji w pracy brokera informacji, Wyszukiwanie, ocena i prezentacja informacji

e. Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu: od roku akademickiego 2007/2008 uruchomiono dwusemestralne studia podyplomowe z zakresu *Infobrokerstwa i Zarządzania Informacją* (<http://www.inibi.umk.pl/studia/infobrokering.html>). Podano krótką informację, do kogo skierowana jest oferta:

Studia przeznaczone są dla osób posiadających dyplom ukończenia studiów wyższych (licencjat lub magisterium), które pragną nabyć wiedzę i umiejętności z zakresu organizacji i zarządzania zasobami informacyjnymi we współczesnym świecie oraz zajmować się infobrokerstwem, tj. profesjonalnym wyszukiwaniem, oceną, selekcją, przetwarzaniem, opracowaniem i przekazywaniem informacji.

Program Podyplomowych Studiów Infobrokerstwa i Zarządzania Informacją kładzie nacisk na zaznajomienie słuchaczy m.in. z rolą informacji i sektora informacyjnego w społeczeństwie, nowoczesnymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi oraz ich zastosowaniami w

gospodarce, projektowaniem i zarządzaniem systemami informatycznymi w przedsiębiorstwach, typami źródeł, metodami i narzędziami wyszukiwania profesjonalnej informacji oraz kryteriami jej oceny.

f. Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu: studia licencjackie na Wydziale Dziennikarstwa: Dziennikarstwo i komunikacja społeczna - specjalności m.in. *Broker informacji* (<http://www.wsh.pl/index.php?Kategoria=13&Artykul=140>). Podano perspektywy zawodowe dla adeptów tej specjalności:

Absolwent może pracować dla firmy brokerskiej lub jako dokumentalista - researcher w prasie, radiu, telewizji, w bibliotekach publicznych i specjalistycznych działach dokumentacyjnych firm i przedsiębiorstw. Zaletą tej profesji jest możliwość otwarcia prywatnej kancelarii brokerskiej i oferowanie usług infobrokerskich bezpośrednio branżom biznesowym i przemysłowym, firmom marketingowym, producentom oprogramowania, wydawcom, literatom i dziennikarzom oraz kancelariom prawnym, firmom farmaceutycznym, a nawet bankom. Broker informacji potrafi pozyskiwać potencjalnych klientów, dokładnie śledzić konkurencję zlecniodawcy, zbierać informacje ogólne o rynku określonych usług czy towarów, a także spełniać zadania agencji PR w codziennym monitorowaniu mediów pod kątem określonej firmy. <http://www.pracuj.pl/edukacja/Kursy/WynikiWyszukiwania.aspx?PageMethod=searchByCompany&CO=2837250>

g. Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki w Warszawie: prowadzone są studia podyplomowe, zaoczne, dwusemestralne ze specjalnością *Infobroker* (<http://www.wssmia.edu.pl/>).

h. Wyższa Szkoła Umiejętności Społecznych w Poznaniu: na studiach licencjackich na kierunku Dziennikarstwo i Komunikacja Społeczna po II roku możliwość wyboru specjalizacji *Broker informacji* (<http://www.wsus.pl/index.php/uczelnia/1,1,3,12,308>). Podano krótki opis specjalizacji.

Specjalizacja: Broker Informacji Absolwent WSUS, uzyskujący tytuł licencjata w zakresie specjalizacji broker informacji, otrzyma staranne przygotowanie zawodowe do profesjonalnego wyszukiwania, weryfikowania i udzielania różnego rodzaju informacji.

Zdoła on efektywnie wykorzystywać najnowsze systemy informacyjno-wyszukiwawcze (Horizon, VTLS, Sowa, MOL itp.) organizujące pracę współczesnych centrów informacji naukowej, a także bazy danych na różnych nośnikach (druk, CD-ROM/DVD, on-line). Zdobędzie też wiedzę, jak organizować dostęp do zewnętrznych polskich i zagranicznych źródeł elektronicznej informacji (m.in. książek i czasopism on-line, baz pełnotekstowych) oraz funkcjonować w oparciu o programy do obsługi własnych warsztatów informacji.

Proponowany system i zakres kształcenia uwzględni zmiany dokonujące się aktualnie w polskich, a także światowych strukturach informacji naukowej. Placówki te stają się nowoczesnymi ośrodkami archiwizacji i zarządzania informacją, wykorzystującymi w swej działalności elektroniczne technologie, w tym Internet.

Absolwent specjalizacji broker informacji zostanie więc przysposobiony do zawodu z przyszłością, nowego na polskim rynku, który pozwala na stworzenie samemu sobie miejsca pracy w ramach działalności gospodarczej.

2. Szkoły policealne

a. Centrum Nauki i Biznesu ŻAK - Policealne Szkoły Jednoroczne oferują kształcenie w trybie zaocznym na kierunku *Infobroker* w wybranym mieście: Białystok, Częstochowa, Poznań, Włocławek, Kielce (http://www.zak.edu.pl/pl/szkoly_policealne_jednoroczne/infobroker/, <http://www.edulandia.pl/kursy/WynikiWyszukiwania.aspx?PageMethod=searchByCompany&CO=13530305>, <http://www.edulandia.pl/kursy/WynikiWyszukiwania.aspx?PageMethod=searchByCompany&CO=14639178>, <http://www.edulandia.pl/kursy/WynikiWyszukiwania.aspx?PageMethod=searchByCompany&CO=14429030>, <http://www.edulandia.pl/kursy/WynikiWyszukiwania.aspx?PageMethod=searchByCompany&CO=14396924>).

Podano program nauczania:

- *pracownia informatyki,*
- *informacja naukowa,*
- *klasyczne techniki wyszukiwania informacji*
- *bibliotekarstwo,*
- *prawne problemy wyszukiwania informacji,*
- *psychologia z elementami informatyki.*

b. Policealne Studium Reklamy w Lublinie: na kierunku *Infobroker* (zarządzanie informacją) dwuletnia nauka zawodu *Technik informacji naukowej* - w trybie stacjonarnym lub zaocznym (http://www.proedu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=45&Itemid=3).

Podano perspektywy zatrudnienia absolwentów tego kierunku oraz program ramowy nauczania:

szukaj zatrudnienia w:

- firmach, które na co dzień zajmują się prowadzeniem analiz: agencje reklamowe, agencje badające rynek, czasopisma branżowe itd.;
- przedsiębiorstwach, które potrzebują informacji na temat otoczenia biznesowego do sporządzania planów marketingowych, wyboru poddostawców, poznania konkurencyjnych ofert;
- serwisach internetowych,

możesz pracować jako: infobroker, redaktor, operator baz danych, a także jako: dokumentalista, bibliotekarz, kierownik zespołu dokumentacji, kierownik zespołu informacji, referent lub specjalista ds. informacji naukowo-technicznej, biznesowej, sieci komputerowej, wydawnictw informacyjnych, promocji, reklamy, marketingu, wystaw i targów.

PRZEDMIOTY:

- informacja naukowa
- informatyka
- języki informacyjne
- opracowania informacyjne
- bibliotekarstwo
- 2 języki obce
- przedsiębiorczość.

3. Kursy i szkolenia

a. W ramach Ogólnopolskiej Inicjatywy Infobrokerów Systemowych 2007-2008 (OIIS) można nabyć umiejętności infobrokera systemowego w ramach **Permanentnego Kursu Infobrokera Systemowego (PKIS)**.

Kurs polega na samodzielnym zapoznaniu się z wybranymi materiałami i wykonaniu określonych zadań obejmujących - stopniowo - wszystkie dziedziny i stadia pracy infobrokera systemowego (http://www.infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=183&Itemid=49). Podano cel oraz korzyści wynikające z ukończenia kursu:

Kurs ma na celu przygotowanie uczestnika do roli infobrokera systemowego w każdej organizacji (przedsiębiorczość, administracja, organizacje pozarządowe, uczelnie, media itd.), bez względu na jej poziom zaawansowania rozwojowego. Program kursu obejmuje poznanie i utrwalenie stosowania podstawowych procedur infobrokerskich, gwarantujących powtarzalność produktu (wiedzy pertynentnej). Umiejętność ta potwierdzona jest stosownym certyfikatem. Jakie są korzyści wynikające z tego kursu dla jego uczestnika?

Bezpośrednią korzyścią wynoszoną przez uczestników kursu jest optymalizacja procesów związanych z zarządzaniem TREŚCIĄ w każdej, szczególnie nowoczesnej organizacji. Uczestnicy kursu przygotowani są do wykonywania zadań w warunkach pracy zespołów projektowych - w formule wirtualnej. Pozyskują tym samym kompetencje niezbędne do zatrudnienia w formule telepracy. Formalną korzyścią ukończenia kursu jest certyfikat potwierdzający fakt jego odbycia. Możliwa jest certyfikacja kompetencji infobrokerskich przez niezależną jednostkę certyfikującą. Certyfikacja taka ma charakter odpłatny i poprzedzana jest kilkudniowym szkoleniem przygotowującym do egzaminu.

b. Szczeciński Park Naukowo-Technologiczny w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego prowadził w 2006 r. szkolenia "Przyszłościowe zawody społeczeństwa informacyjnego": w tym *Broker informacji* (<http://www.centrumedukacji.eu/course/category.php?id=6>).

c. Instytut Biznesu w Kaliszu zorganizował 4-dniowe intensywne warsztaty przygotowujące do pracy w charakterze specjalisty od wyszukiwania, gromadzenia, przetwarzania informacji *Infobroker - Konsultant* Funduszy Europejskich (<http://edukacja.money.pl/infobroker;kfe,kalisz,oferta,37597,e.html>).

Oprócz wymienionych form kształcenia infobrokerów są jeszcze inne formy zdobywania i pogłębiania umiejętności przydatnych w tym zawodzie, jak choćby zasoby internetowe (np. <http://www.infobrokerstwo.pl/>), <http://www.batesinfo.com/>), <http://www.aiip.org/Resources/IBResourceGuide.pdf>, <http://www.infobroker.pl/>), forum infobrokerów (<http://www.infobroker.org.pl/forum/viewtopic.php?pid=29>), a także strony firm infobrokerskich, które zawierają wiele cennych informacji związanych z zawodem brokera informacji.

Należy jednak zaznaczyć, że ukończenie nawet najlepszych studiów czy kursów nie daje gwarancji uzyskania pełnej wiedzy. Zawód ten, podobnie jak prawnika lub lekarza, wymaga ciągłego pogłębiania swych umiejętności, stałego kontaktu z zasobami wiedzy, poszerzania znajomości wciąż nowych narzędzi wyszukiwawczych, a także utrzymywania stałych kontaktów ze środowiskiem infobrokerskim w kraju i za granicą. Bez ciągłego samokształcenia nie tylko stoi się w miejscu, ale wręcz cofa, narażając się tym samym na bezpowrotne wykluczenie spośród grona "komandosów wiedzy"...

Przypisy:

[1] SIKORA, M. *Broker informacji/infobroker - zawód przyszłości* [on-line]. [dostęp 18 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.sikor.net/broker/index.php>.

Bibliografia:

- Code of Ethical Business Practice. W: *AIIP. Association of Independent Information Professionals* [on-line]. [dostęp 4 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.aiip.org/Default.aspx?pageId=88881>.
- BATES, M.E. Info-Entrepreneurship: A Resource Guide for the Independent Information Professional. W: *AIIP. Association of Independent Information Professionals* [on-line]. [dostęp 19 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.aiip.org/Resources/IBResourceGuide.pdf>.
- BJORNER, S. Who Are These Independent Information Brokers? *Bulletin of the American Society for Information Science* [on-line] February/March 1995, Vol. 21, No. 3 [dostęp 4 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.asis.org/Bulletin/Feb-95/bjorner.html>.
- Broker informacji. *GazetaPraca.pl* [on-line] 18.10.2005 [dostęp 2 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://praca.gazeta.pl/gazetapraca/1,74896,2973366.html>.
- CISEK, S. Infobrokerstwo w Polsce. Stan obecny i perspektywy. W: *Slideshare* [on-line]. [dostęp 8 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.slideshare.net/sabinacisek/infobrokerstwo-w-polsce-stan-obecny>.
- Elektroniczna gospodarka w Polsce 2006. W: *eGospodarka.pl* [on-line]. [dostęp 20 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.egospodarka.pl/24091,Elektroniczna-gospodarka-w-Polsce-2006,7,39,1.html>.
- Infobrokerstwo w Polsce. W: *e-fakty* [on-line]. Wywiad z T. Wojewódzkim przeprowadziła I. Wielicka [dostęp 21 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.e-fakty.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=4931&Itemid=67.
- KAMIŃSKA, M. Stan infobrokerstwa w Polsce A.D. 2007. W: *Infobrokerstwo* [on-line]. 2008 [dostęp 12 stycznia 2008]. Dostępny w World Wide Web: http://infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=196&Itemid=49.
- KAMIŃSKA-CZUBAŁA, B. Ponure rozważania o zawodzie infobrokera. *Konspekt. Czasopismo Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie* [on-line] 2004, nr 19 [dostęp 19 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ap.krakow.pl/konspekt/19/broker.html>.
- KOLKA, H. Gospodarka oparta na wiedzy - kilka spostrzeżeń na temat: Firma we współczesnej gospodarce. W: *www.GlobalEconomy.pl* [on-line]. [dostęp 22 października 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://globaleconomy.pl/content/view/2100/21/>.
- KRASKA, M. (red.). *Elektroniczna gospodarka w Polsce. Raport 2006* [on-line]. Poznań: Instytut Logistyki i Magazynowania, 2007 [dostęp 20 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.mg.gov.pl/NR/rdonlyres/30E1CFA7-EB20-499C-96FC-AF3A3017213B/35007/Elektroniczna_gospodarka_w_Polsce_Raport_2007.pdf.
- KRÓL, A. Kapitał intelektualny - rola i odpowiedzialność dyspozytorów wiedzy. Zawodowe wyzwania zarządzania wiedzą (dyspozytorzy wiedzy/Infobrokerzy). *Zarządzanie Zasobami Ludzkimi* [on-line] 2005, nr 6, s. 63-75 [dostęp 3 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.ipiss.com.pl/zzi/6_2005/K_kro_6-2005.pdf.
- LEVINE, M.M. A Brief History of Information Brokering. *Bulletin of the American Society for Information Science* [on-line] February/March 1995, Vol. 21, No. 3 [dostęp 6 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.asis.org/Bulletin/Feb-95/levine.html>.
- LONDRIE, K. What is an Information Broker? W: *4HB* [on-line]. [dostęp 5 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.4hb.com/0111infobroker.html>.
- MIS, B. Zawód: Infobroker. *Wiedza i Życie* [on-line] 2001, nr 4 [dostęp 20 października 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://archiwum.wiz.pl/2001/010422700.asp>.
- NOWAK, E.P. Broker informacji - odpowiedź na zapotrzebowanie XXI wieku. *Zagadnienia Informatyki Naukowej* 2006, nr 1(86), s. 51-63.
- NOWAK, E.P. Od bibliotekarza do cyberiana - Internet generatorem nowego zawodu. *Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie* [on-line]. [dostęp 20 października 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ap.krakow.pl/ptn/ref2006/Nowak.pdf>.
- Ogólnopolska Inicjatywa Infobrokerów Systemowych 2007-2008 (OIIS). W: *Infobrokerstwo* [on-line]. Wywiad z T. Wojewódzkim przeprowadziła I. Gronkowska. 2007 [dostęp 19 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=182&Itemid=49.
- RZADKOWOLSKA, M. *Infobroker - pośrednik w obrocie walutą sieci* [on-line]. [dostęp 8 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://psgi.univ.szczecin.pl/8/pliki/rzad.doc>.
- SIKORA, M., *Broker informacji/infobroker - zawód przyszłości* [on-line]. [dostęp 10 października 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.sikor.net/broker/>.
- Stowarzyszenie ASIST* [on-line]. [dostęp 5 grudnia 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.asist.org/docs/asist_pol.pdf.
- SZCZEPAŃSKA, B. Broker informacji - zawód z przyszłością czy zawód z przeszłości? *Biuletyn EBIB* [on-line] 2002, nr 11 (40) [dostęp 10 września 2007]. Dostępny w World Wide Web: <http://ebib.oss.wroc.pl/2002/40/szczepanska.php>.
- WAŚKIEWICZ, A. Infobroker jako zawód. W: *Infobrokerstwo* [on-line]. 2005 [dostęp 20 października 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=66&Itemid=49.
- WIELICKA, I. Łowcy wiedzy. Infobrokerstwo - nowa dziedzina, nowa profesja, nowy rynek. W: *e-fakty* [on-line]. 2007 [dostęp 22 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.e-fakty.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=4804&Itemid=73.
- WOJEWÓDZKI, T. Infobroker w organizacji. W: *Infobrokerstwo* [on-line]. 2005 [dostęp 18 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=64&Itemid=62.
- WOJEWÓDZKI, T. Infobroker systemowy. W: *www.fiszawid.pl* [on-line]. 2005 [dostęp 20 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.fiszawid.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=69&Itemid=98.
- WOJEWÓDZKI, T. Komandosi wiedzy. W: *Infobrokerstwo* [on-line]. 2005 [dostęp 28 listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=59&Itemid=49.
- WOJEWÓDZKI, T. Permanentny Kurs Infobrokera Systemowego. W: *Infobrokerstwo* [on-line]. [dostęp 21

listopada 2007]. Dostępny w World Wide Web: http://www.infobrokerstwo.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=182&Itemid=49.

Kształcenie infobrokerów w Polsce / Maria H. Kamińska// W: Biuletyn EBIB [Dokument elektroniczny] / red. naczelny Bożena Bednarek-Michalska - Nr 4/2008 (95) maj. - Czasopismo elektroniczne. - [Warszawa] : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich KWE, 2007. - Tryb dostępu: <http://www.ebib.info/2007/95/a.php?kaminska>. - Tyt. z pierwszego ekranu. - ISSN 1507-7187